

DATUM	8-9-2015
AAN	Statencommissie MME
VAN	Mariëtte Pennarts
DOORKIESNUMMER	3500
ONDERWERP	Beantwoording vragen rondom verdeling subsidie Erfgoedparels

Technische vragen PvdA

De fractie van de PvdA heeft de volgende technische vragen gesteld:

1. “De restauratieprojecten zijn geselecteerd op basis van de erfgoedmonitor” zo wordt vermeld in de Statenbrief. Graag ziet de PvdA een toelichting op deze selectie. Zijn alleen de monumenten waarvan het onderhoud als ‘slecht’ is aangemerkt meegenomen in de verdere toetsing of is een bredere selectie aan nadere toetsing (aan beleidsmatige criteria) onderworpen?
2. In de Statenbrief wordt aangegeven dat ‘eigen inkomsten’ en vermogen van de eigenaar’ een van de criteria is. Op welke wijze wordt dit criterium toegepast?
3. Cofinanciering: zijn er monumenten (die in eerste instantie wel zijn meegenomen in de toetsing aan beleidsmatige criteria) niet in aanmerking gekomen louter omdat de eigenaar onvoldoende inkomsten/vermogen heeft om een deel van de kosten voor eigen rekening te nemen?

Kan de PvdA-fractie inzicht krijgen in de volgende zaken:

4. Bij hoeveel monumenten is de staat van het onderhoud in de erfgoedmonitor aangemerkt als matig of slecht?
5. Bij welke monumenten is de staat van het onderhoud in de erfgoedmonitor aangemerkt als matig of slecht?

Antwoord:

1. De selectie vindt allereerst plaats op basis van noodzaak, d.m.v. de erfgoedmonitor: Projecten die in de erfgoedmonitor als matig of slecht aangemerkt zijn, worden geselecteerd. Dit levert een forse lijst op, in 2015 zijn dat 565 objecten in matige staat en 206 in slechte staat. Uit deze forse hoeveelheid moet een werkbare lijst worden gemaakt. Objecten worden geselecteerd uit de categorie historische buitenplaatsen (nog steeds prioritair in Cultuurnota), en ook, conform het PS-besluit van 2014, uit andere categorieën. Verfijning om tot een longlist te komen vindt plaats op de volgende wijze:
 1. Op basis van kennis: De ambtelijke kennis van het veld is groot. Vanuit onze (erfgoed)expertise en ons netwerk weten wij waar knelpunten zijn. Zo hebben wij contact met gemeenteambtenaren en grote eigenaren als HUL en Waterschap. Het veld is niet groot. De kans dat er projecten blijven liggen is klein.
 2. Informatie van collega’s uit de provinciale organisatie: bijv. collega’s van UFL die kennis hebben van gebiedsprojecten. Hiermee kan een parelfondsproject onderdeel worden van een grotere gebiedsontwikkeling. Of informatie over eerder verstrekte subsidies. Dit kan een reden zijn om een project niet te selecteren.
 3. Overleg met de Rijksdienst Cultureel Erfgoed, zowel met de regioconsulenten als met de BRIM-uitvoerders. Het parelfonds kan inspringen waar de BRIM te kort schiet, zoals bij de bogen van de Domkerk. Het parelfonds kan ook aanvullend op de BRIM zijn als de eigenaar de financiering niet rond krijgt.
 4. Het residu van projecten van het jaar ervoor. Sommige projecten vallen af omdat het budget op is. Zij komen dan, in overleg met de eigenaar, het jaar erna terug. Er zijn ook projecten die verschillende jaren op de longlist staan, omdat de eigenaar tijd nodig heeft voor planvoorbereiding.

5. Projecten met groot publieksbereik of potentieel publieksbereik.
6. Projecten die voor andere financieringsvormen in aanmerking komen vallen af, zoals de forten van de Grebbelinie (subsidiëring loopt via het AVP).
7. Eigenaren die initiatief nemen en bellen.

Op basis van de longlist wordt met alle betrokken eigenaren een gesprek gevoerd. De gesprekken worden gevoerd om te kijken hoe de eigenaar er in staat, of er al concrete plannen zijn, hoe de cofinanciering er uit kan zien, of de eigenaar bereid is min. 10x per jaar het monument open te stellen. Bij deze gesprekken is een deskundige vanuit het financiële erfgoedveld aanwezig.

N.B. deze systematiek is ontwikkeld om op objectieve wijze de goede keuzes te maken. De provincie kiest zelf de projecten, i.t.t. een open subsidieregeling. Dit systeem voorkomt dat vooral geïnstitutionaliseerde subsidie-aanvragers gebruik maken van het parelfonds en de kleine eigenaar achter het net vist, zoals nu al vaak bij de BRIM gebeurt.

2. Het criterium "eigen inkomsten en vermogen van de eigenaar" wordt gebruikt in het gesprek. Gekeken wordt wat de financiële mogelijkheden van de eigenaar zijn, of het mogelijk is dat hij eigen middelen inzet. Ook willen wij weten of, in geval van een bedrijf, het bedrijf gezond is, om te voorkomen dat wij subsidie steken in een bijna failliet bedrijf. Aan het bisdom hebben wij gevraagd aan te geven welke van de matige/ slechte kerken nog "gezond zijn", d.w.z. nog voldoende inkomsten hebben en dus de komende jaren open blijven.
3. Nee, niet aan de orde. We bespreken de cofinanciering met de eigenaar. We kijken wat er mogelijk is: eigen geld, NRF-lening, BRIM-subsidie, fondswerving. Indien er geen eigen vermogen is, is er vaak wel nog de mogelijkheid van een NRF-lening. Op basis van dit gesprek kijken wij wat de max. provinciale subsidie zou kunnen zijn. In het geval dat de eigenaar echt krap bij kas zit, bewegen wij qua subsidiepercentage naar de 50 %. Er is tot nu toe geen eigenaar afgevallen omdat hij de cofinanciering niet zag zitten.
4. 565 objecten zijn in matig staat en 206 in slechte staat.
5. De erfgoedmonitor is privacygevoelig. De toegang is beschermd met een wachtwoord. Er is een beperkt aantal wachtwoorden in de organisatie verstrekt (Bij Erfgoed, UFL, NHW en Grebbelinie). Vanwege privacy-gevoeligheid wil ik het bestand van de monitor liever niet mailen. Indien er behoefte aan is kan ik u vanaf mijn laptop laten zien hoe de monitor werkt.

Beheer en onderhoud van monumenten

In de commissie MMCE van 31 augustus heb ik u toegezegd informatie te geven over hoe de provincie Utrecht omgaat met beheer en onderhoud van monumenten die een bijdrage krijgen uit het fonds Erfgoedparels.

Hoe gaan wij om met beheer en onderhoud van gerestaureerde monumenten:

Provincie, rijk en Nationaal Restauratiefonds (NRF) hebben gezamenlijk een systeem voor het terugbrengen van de restauratieachterstand. De provincie staat aan de lat voor de **restauratie** van rijksmonumenten, en ontvangt daar voor jaarlijks 1.5 miljoen van het rijk (met de opdracht deze middelen specifiek te bestemmen voor restauratie), naast de inzet van eigen middelen. Het rijk voorziet in een subsidieregeling voor het **onderhoud** van het monument. Hiertoe heeft het rijk de BRIM (Besluit rijkssubsidiëring instandhouding monumenten) ingesteld. Na restauratie van het object kunnen eigenaren van rijksbeschermden monumenten i.k.v. de BRIM een subsidieaanvraag indienen bij de RCE (Rijksdienst Cultureel Erfgoed). Het NRF voorziet in financiering d.m.v. restauratieleningen.

We bespreken het onderhoud van het gerestaureerde object met de eigenaar tijdens het zogn. "keukentafelgesprek" in het kader van het Parelfonds. Wij wijzen op de noodzaak van regelmatig onderhoud en de mogelijkheid van de BRIM. Eigenaren zijn doorgaans goed op de hoogte van de regelingen, ook de fiscale. In vrijwel alle gevallen is de eigenaar, door een eigen bijdrage of indirect door het afsluiten van een restauratielening bij het NRF, de grootste financier. De ervaring leert overigens dat eigenaren die in hun object investeren, van goede wil zijn. Wij stimuleren bovendien eigenaren een abonnement te nemen op de Monumentenwacht.

Omdat de provinciale erfgoedmonitor doorlopend geupdate wordt met nieuwe inspectiegegevens hebben wij een goed beeld van de staat van onderhoud van de Utrechtse rijksmonumenten, ook van de monumenten die gerestaureerd zijn. We komen bij de eigenaren die reeds subsidie ontvangen hebben geen gevallen tegen van slecht beheer of achterstallig onderhoud. Juist omdat het niet aan de orde is, stellen wij voor om niet te acteren op het verplichten van onderhoud. Juridisch is dit bovendien niet mogelijk (wij verlenen restauratiesubsidie. Omdat subsidie voor onderhoud een ander doel is, kan hiervoor geen verplichting opgelegd worden).

N.B. In de nieuwe Erfgoed, die op 1 januari 2016 ingaat, is ten aanzien van Rijksmonumenten de norm vastgesteld dat de eigenaar de plicht heeft om het monument zodanig te onderhouden dat instandhouding gewaarborgd is. Een vergelijkbaar artikel over instandhouding is opgenomen in de Omgevingswet. Wanneer deze in werking treedt (2018) neemt deze de rol van het artikel in de Erfgoedwet over.

Deze plicht is alleen van toepassing als het monument in zeer slechte staat verkeert. Dankzij jurisprudentie hebben gemeenten nu al mogelijkheden om te kunnen optreden tegen verwaarlozing. Door dit in de wetgeving vast te leggen worden de mogelijkheden vergroot om al in een vroeg stadium op te treden tegen (al dan niet opzettelijke) verwaarlozing van een monument.

Staat botterwerf in Spakenburg

Ook zou ik u nog laten weten of er overwogen is de botterwerf in Bunschoten-Spakenburg een subsidie uit het fonds erfgoedparels toe te kennen. De rijksbeschermden onderdelen verkeren in goede staat. Er is ambtelijk overleg geweest met de gemeente Bunschoten Spakenburg, de gemeente heeft dit bevestigd. Er is dus momenteel geen aanleiding om te overwegen een bijdrage uit het Parelfonds toe te kennen.

Het betreft de volgende rijksbeschermden onderdelen van de botterwerven in Bunschoten Spakenburg.

Rijks-monumentnr	Monumenten-status	Straat	HuisNr	Plaatsnaam	Oorspronkelijke Functie
520413	Rijksmonument	Havenstraat	26	Bunschoten-Spakenburg	Loods
520412	Rijksmonument	Oude Schans	86	Bunschoten-Spakenburg	Scheepshelling(C)
520414	Rijksmonument	Oude Schans	86	Bunschoten-Spakenburg	Timmermanswerkplaats
520415	Rijksmonument	Oude Schans	87	Bunschoten-Spakenburg	Smederij